

4 Rozhlas a zvukové nahrávky

4.1 Rozhlas

Počet provozovatelů rozhlasového vysílání v České republice se dlouhodobě příliš nemění a jejich počet přesahuje 70. Pouze jeden provozovatel je veřejnoprávní, ostatní soukromí. Celkem je provozováno více než 100 rozhlasových stanic.

Ve struktuře vysílání veřejnoprávních rozhlasových stanic až do roku 2003 výrazně převažovaly zprávy a informativní pořady, přesahující 40 % celkového vysílacího času, následované hudebními pořady s objemem vysílání dosahujícím třetinu odvysílané doby. Výrazně nižší zastoupení ve vysílání mají zábavné pořady (necelých 6 % objemu vysílání) a kulturní pořady (necelá 3 % vysílací doby). Ve sledovaném období (1999-2003) došlo ve struktuře vysílání ke snížení objemu vysílání zpráv a informativních pořadů o 4,1 procentního bodu. O více než jeden procentní bod poklesl také podíl vysílání vzdělávacích a sportovních pořadů, o něco méně pak podíl kulturních pořadů. Naopak došlo k růstu podílu odvysílaných zábavných pořadů (o 2,3 procentního bodu) a hudebních pořadů (o 2,1 procentního bodu).

Podrobně zobrazuje strukturu vysílání veřejnoprávních rozhlasových stanic následující tabulka.

Tabulka 3 - Struktura vysílání veřejnoprávních rozhlasových stanic v letech 1999 – 2004
(% podíl na celkovém vysílacím čase)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	rozdíl v procentních bodech 2003-1999
zprávy a informativní pořady	46,05%	45,91%	42,52%	47,35%	41,96%	26,83%	-4,09
hudební pořady	30,37%	29,78%	34,92%	33,25%	32,50%	24,07%	2,13
zábavné pořady	7,34%	8,05%	8,35%	7,29%	9,61%	5,97%	2,27
kulturní pořady	4,02%	6,00%	3,79%	3,32%	3,35%	2,81%	-0,67
vzdělávací pořady	2,20%	1,35%	1,45%	0,96%	0,90%	0,46%	-1,30
sportovní pořady	1,49%	1,05%	1,04%	0,52%	0,43%	0,35%	-1,06
reklamní pořady	0,45%	0,42%	0,33%	0,59%	0,61%	0,64%	0,16
ostatní	8,08%	7,44%	7,60%	6,72%	10,63%	38,87%	2,55

Zdroj: Český rozhlas, oddělení výzkumu ČRo

Údaje roku 2004 nejsou zcela srovnatelné s údaji z předchozích let, neboť došlo ke změně metodologie vykazování a změně v zařazování jednotlivých programových typů. Velká část odvysílaných hodin se tedy z uvedených kategorií přesunula do kategorie „ostatní“ (počet hodin v této kategorii vzrostl v porovnání s předchozím rokem více než 3,5krát). V porovnání s předchozími lety zůstává však struktura vysílání podobná. Největší část vysílání stále zaujímají zprávy a informativní pořady, hudební pořady, méně pak zábavné a kulturní pořady.

V letech 1999-2003 docházelo každoročně k růstu počtu odvysílaných hodin veřejnoprávními rozhlasovými stanicemi. V roce 2003 bylo odvysíláno celkem 105 tis. hodin, což je o 46% více než v roce 1999 (72 tis. hodin). Nárůst počtu hodin se výrazně promítl u zpráv a informativních pořadů, které také v roce 2003 zabíraly nejvyšší podíl ve vysílání – 44 tis. hodin. Od roku 1999 vzrostl objem jejich vysílání o 11 tis. hodin, tj o 33 %. Druhé místo zaujímají hudební pořady, které se nejvíce podepsaly na zvýšení vysílacího času (od roku 1999 o 12 tis. hodin, tj. 56 %). V roce

2003 bylo odvysíláno 34 tis. hodin hudby. Ve sledovaném období se téměř zdvojnásobil objem zábavných pořadů ve vysílání veřejnoprávních rozhlasových stanic. Z původních 5,3 tis. hodin v roce 1999 se vyšplhal až na 10,1 tis. hodin v roce 2003. Nejvíce se počet odvysílaných hodin zábavných pořadů zvýšil v roce 2003, v porovnání s rokem 2002 bezmála o 50 %. K výraznému nárůstu došlo také u reklamních pořadů, které se až do roku 2001 držely na úrovni cca 300 hodin ročně. V roce 2002 vzrostl počet odvysílaných hodin reklamy o více než 90 % z 287 na 554 hodin a růst pokračoval i v roce 2003 na 643 hodin.. Naopak se ve sledovaném období (1999-2003) snížil objem vysílání sportovních pořadů (o 58 %), nejvýraznější pokles nastal v roce 2002 (meziročně o 46 %). K poklesu došlo také u vzdělávacích pořadů (o 40 %).

Podrobnější údaje o složení vysílání veřejnoprávních rozhlasových stanic jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 4 – Složení vysílání veřejnoprávních rozhlasových stanic
(odvysílaná doba v hodinách)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	index 2003/1999
Celkový počet odvysílaných hodin	71 930	77 133	86 702	93 246	105 004	104 075	1,46
z toho: zprávy a informativní pořady	33 121	35 410	36 863	44 152	44 060	27 925	1,33
hudební pořady	21 846	22 972	30 277	31 001	34 129	25 048	1,56
zábavné pořady	5 280	6 209	7 239	6 794	10 090	6 216	1,91
kulturní pořady	2 892	4 627	3 289	3 095	3 516	2 924	1,22
vzdělávací pořady	1 584	1 042	1 256	898	949	481	0,60
sportovní pořady	1 070	809	902	487	452	364	0,42
reklamní pořady	322	322	287	554	643	668	2,00
ostatní	5 815	5 742	6 589	6 265	11 165	40 449	1,92

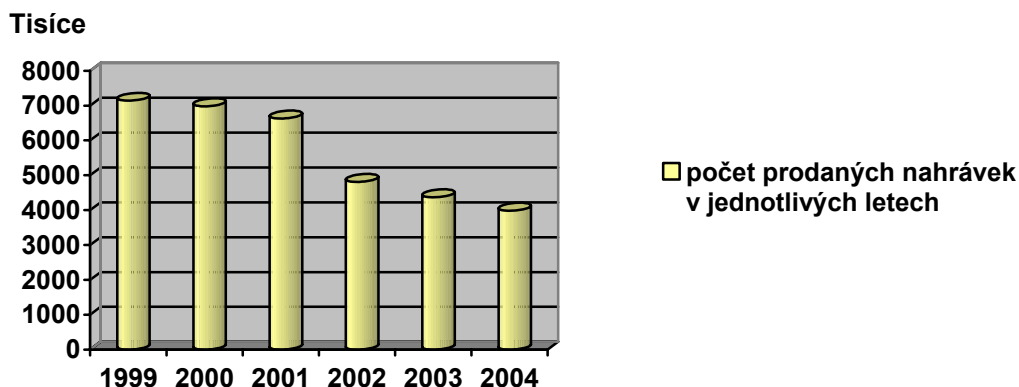
Zdroj: Český rozhlas, oddělení výzkumu ČRo

Tržby veřejnoprávních provozovatelů rozhlasového vysílání jsou zhruba z 80 % tvořeny příjmy z rozhlasových poplatků. Dalších asi 8 % představují příjmy z reklamy a od sponzorů, ostatní zdroje jsou více méně zanedbatelné. Celkové příjmy veřejnoprávních rozhlasových stanic se od roku 2000 každoročně pohybují na úrovni cca 1,5 mld. Kč, z toho rozhlasové poplatky tvoří asi 1,2 mld. Kč a příjmy z reklamy a sponzoringu cca 115 mil. Kč. Z hlediska příjmů byl výjimečný pouze rok 1999, kdy celkové příjmy dosáhly přibližně 1,8 mld. Kč. To však způsobil mimořádný příjem z prodeje nemovitosti.

4.2 Zvukové nahrávky

Od roku 1999, jak je zřejmé z následujícího grafu, neustále klesá počet prodaných zvukových nahrávek. V roce 1999 se prodalo 7,1 mil. kusů zvukových nahrávek, v roce 2004 to bylo pouhých 4,0 mil. kusů. Největší pokles v počtu prodaných nahrávek nastal mezi roky 2001 a 2002. Prodej klesl ze 6,6 mil. kusů na 4,8 mil. kusů, tedy o necelých 30 %. Příčinou může být značné rozšíření pirátských kopií pořizovaných jednak samotnými uživateli, ale také prodejci zvukových nahrávek. Zvyšuje se dostupnost a kvalita technologií umožňujících výrobu těchto kopií tak, že běžný uživatel ani nerozpozná rozdíl mezi originální a pirátskou nahrávkou, vznikají nové možnosti, jak pirátské kopie šířit mezi uživatele (internet,...). Ačkoli vydavatelé proti nelegálnímu šíření zvukových nahrávek bojují nejen legislativně, ale také pomocí různých ochranných prvků na samotných nosičích, je pirátství v České republice velmi rozšířené.

Graf 5 – Objem prodeje zvukových nahrávek

Zdroj: IFPI – Mezinárodní federace hudebního průmyslu

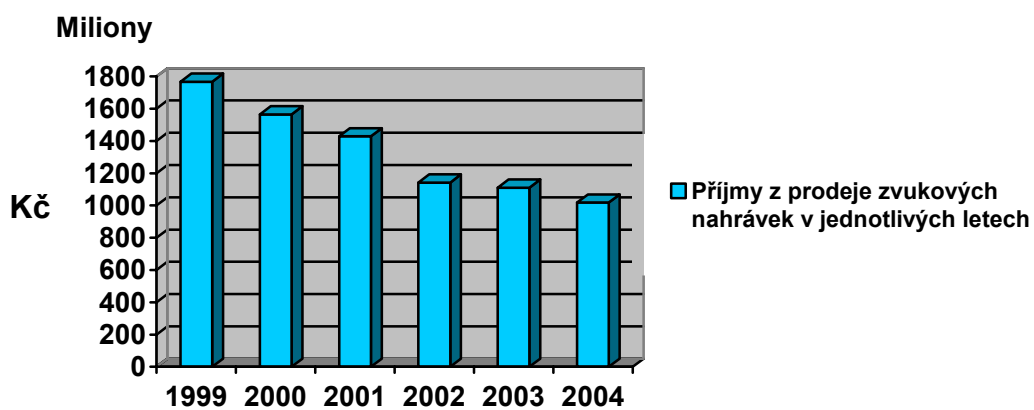
Z celkového počtu prodaných zvukových nahrávek tvořily v roce 2004 více než 80 % nahrávky na kompaktních discích, o málo více než 10 % nahrávky na magnetofonových kazetách a pouze minimálně jsou zastoupeny vinylové desky a singly. Poměr nákupu CD a MC nahrávek se v průběhu let neustále mění ve prospěch CD nahrávek. V roce 2000 byl poměr prodaných kompaktních disků a magnetofonových kazet 16:7, v roce 2004 je to už 55:7. Důvodem je lepší kvalita záznamu na kompaktních discích, zvýšení dostupnosti CD přehrávačů a také možnost přehrávání těchto nahrávek na PC.

Více než 50 % nakoupených zvukových nosičů tvořily každoročně nahrávky s českou hudbou (bez vážné hudby), přes 20 % nahrávky se zahraniční hudbou (bez vážné hudby) a necelých 7 % nahrávky s vážnou hudbou.

Příjmy z prodeje zvukových nahrávek konečnému spotřebiteli kopírují pokles v počtu prodaných kusů. V roce 1999 dosahovaly výše 1,8 mld. Kč, v roce 2004 to bylo pouze 1,0 mld. Kč. Příjmy v roce 2004 tedy v nominálním vyjádření tvořily méně než 60 % příjmů v roce 2001. V průměru dochází každoročně k poklesu příjmů o necelých 11 %. Podobně průměrný roční pokles počtu prodaných kusů zvukových nahrávek činí více než 10 %. Nejmarkantněji se pokles příjmů projevuje v prodeji

magnetofonových kazet, naopak mírně rostou příjmy z prodeje singlů. Největší skok jak v prodeji, tak návazně i v příjmech představoval rok 2002.

Graf 6 – Příjmy z prodeje zvukových nahrávek

Zdroj: IFPI – Mezinárodní federace hudebního průmyslu